

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 151

25 травня 2023 року

Про перегляд висновку Комітету щодо проектів законів України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу дитина війни та пілг дітям, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023) та про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстр. № 9042-1 від 08.03.2023)

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 12, частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України»,

Комітет в и р і ш и в:

переглянути висновок Комітету від 05 квітня 2023 року «Щодо проектів законів України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу дитина війни та пілг дітям, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023) та про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстр. № 9042-1 від 08.03.2023)» (протокол №147).

Голова Комітету

Г.Третьякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

**щодо проектів законів України
про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу
дитина війни та пільг дітям, які проживали в районах проведення воєнних
(бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на
лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023) та
про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок
повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України
(реєстр.№ 9042-1 від 08.03.2023)**

Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 25 травня 2023 року (протокол № 151) відповідно до статей 93, 108, 114 та частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» повторно розглянув проекти законів України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу дитина війни та пільг дітям, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023), поданий народними депутатами України Морозом В., Яковенком Є. та іншими народними депутатами, та про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстр.№ 9042-1 від 08.03.2023), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.

Законопроектом № 9042 пропонується внести зміни до Закону України «Про соціальний захист дітей війни» шляхом надання статусу «дитина війни» дітям, які проживали (проживають) у районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування та не досягли повноліття (18 років).

Також законопроектом передбачено встановити нові пільги для дітей війни, а саме:

щорічну грошову допомогу на оздоровлення дитини війни дошкільного і шкільного віку;

компенсацію витрат, пов'язаних із отриманням психологічної допомоги для дитини війни дошкільного і шкільного віку;

державну цільову підтримку для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти.

На думку авторів законопроекту, реалізація положень сприятиме посиленню державного захисту дітей, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій або на лінії розмежування у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Альтернативним законопроектом № 9042-1 пропонується визначити значення термінів: дитина, яка постраждала внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України; депортація або насильницьке переміщення дитини; компенсація за шкоду життю та здоров'ю у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України.

На відміну від проекту закону № 9042 альтернативним проектом закону № 9042-1 пропонується визначити систему заходів щодо соціальної підтримки постраждалих дітей, що включатиме соціальну, психологічну підтримку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які втратили годувальника, внутрішньо переміщених дітей; захист від усіх форм насильства; захист від незаконного переміщення, вивезення та неповернення дітей з-за кордону, їх викрадення, торгівлі дітьми; виплату компенсації за шкоду життю та здоров'ю у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, яка виплачуватиметься за рахунок коштів, що стягуються з держави-агресора відповідно до принципів і норм міжнародного права.

На думку автора законопроекту, реалізація положень дозволить визначити інструменти соціальної підтримки дитини, яка постраждала внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України та надавати комплексну підтримку таким дітям, з урахуванням завданої їй шкоди, та на період існування відповідних потреб.

З метою забезпечення дотримання принципу системності законодавства та за підсумками попереднього опрацювання висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо законопроекту за реєстр. № 9042-1 слід врахувати таке.

1. Зміни, які стосуються загальних засад державної політики щодо захисту дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, юридично коректніше внести до Закону України «Про охорону дитинства», зокрема, шляхом доповнення його новим відповідним розділом.

2. Конкретні заходи щодо соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, визначити у відповідних законодавчих актах галузевого характеру. Зокрема, заходи щодо державної підтримки дітей з інвалідністю, якщо така інвалідність отримана внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (ст. ст. 4, 11 проекту) визначити відповідно у законах України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю».

3. Заходи щодо державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, та які втратили одного з батьків, або набули статус дітей-сиріт, та дітей, позбавлених батьківського піклування (ст. ст. 4, 7 проекту) відповідно передбачити у законах України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».

4. Заходи щодо державної підтримки дітей, які постраждали від торгівлі людьми внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України від незаконного переміщення, вивезення, депортації та неповернення таких дітей з-за кордону, їх викрадення, торгівлі дітьми (ст. 9 проекту) визначити додатково у Законі України «Про протидію торгівлі людьми» та інших законах, які регулюють зазначене питання.

5. Заходи щодо державної підтримки дітей із числа внутрішньо переміщених осіб (ст. 10 проекту) – відповідні зміни та доповнення до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

6. Заходи з надання медичної допомоги, оздоровлення тощо дітям, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, та мають психічні та психологічні розлади, постраждали від насильства (ст. ст. 6, 8 проекту) – відповідні зміни та доповнення до законів України «Про оздоровлення і відпочинок дітей», «Про психіатричну допомогу» та інші закони, які регулюють зазначені питання.

Міністерство юстиції України також звертає увагу, що суспільні відносини, пов'язані із соціальним захистом і підтримкою різних категорій дітей, вже регулюються низкою законодавчих актів.

Окрім того, відповідно до частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України до проектів законів, прийняття яких призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Однак такого обґрунтування до законопроектів не надано.

На час розгляду законопроектів Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів отримав експертні висновки від:

Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, який зазначає, що законопроекти № 9042 та № 9042-1 мають вплив на показники бюджетів (призведе до збільшення видатків державного та місцевих бюджетів). У разі прийняття відповідного закону він має вводитися в дію згідно з нормами частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України (з урахуванням підпункту 1 пункту 22 розділу VI цього Кодексу);

Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу, який визнав положення законопроектів такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, який рекомендує проект Закону України за реєстр. № 9042-1 за результатами його розгляду у першому читанні прийняти за основу;

Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який рекомендує проект Закону України за реєстр. № 9042-1 за результатами його розгляду у першому читанні прийняти за основу з доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України;

Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України з низкою зауважень до обох законопроектів;

Міністерства соціальної політики України про непідтримку законопроекту № 9042 та підтримку законопроекту № 9042-1;

Міністерства економіки України про підтримку законопроектів в разі вишукання коштів для їх реалізації;

Міністерства фінансів України про непідтримку обох законопроектів;

Міністерства юстиції України, Пенсійного фонду України з низкою зауважень до обох законопроектів;

Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про непідтримку законопроекту № 9042 та про підтримку альтернативного законопроекту за умови врахування наданих зауважень;

Міністерства у справах ветеранів України про непідтримку обох законопроектів;

Міністерства оборони України про підтримку законопроектів;

Служби безпеки України про відсутність пропозицій і зауважень до законопроектів;

Спільного органу репрезентативних профспілок на національному рівні з пропозиціями до законопроекту № 9042-1.

За результатами розгляду та обговорення Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів **в и р і ш и в**:

1. Проекти Законів України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу дитина війни та пільг дітям, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023), поданий народними депутатами України Морозом В., Яковенком Є. та іншими народними депутатами, та про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстр. № 9042-1 від 08.03.2023), поданий народним депутатом України Третьяковою Г., включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

2. За наслідками розгляду законопроектів в першому читанні:

- проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу дитина війни та пільг дітям, які проживали в районах проведення воєнних (бойових) дій у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації або на лінії розмежування (реєстр. № 9042 від 21.02.2023) відхилити;

- проект Закону України про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстр.№ 9042-1 від 08.03.2023) прийняти за основу, доручивши Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, пропозицій, зазначених у висновку Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

3. Керуючись частиною першою статті 116 Регламенту Верховної Ради України, звернутися до Голови Верховної Ради України з проханням на пленарному засіданні під час розгляду законопроект № 9042-1 у першому читанні оголосити про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроект, інших структурних частин зазначеного законопроект та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання зазначеного законопроект.

4. Доручити виступити на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання Голові Комітету Третяковій Галині Миколаївні.

Голова Комітету

Г.Третякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

щодо розгляду проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та наданням пільг деяким категоріям осіб (реєстр.№ 9226)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до статей 93, 111, 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 25 травня 2023 року (Протокол № 151) проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та наданням пільг деяким категоріям осіб (реєстр.№ 9226), поданий народним депутатом України Фрісом І.П. та іншими народними депутатами, і зазначає наступне.

Законопроектом вносяться зміни до Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про Національну поліцію», Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» та Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», якими пропонується:

- передбачити право військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу служб цивільного захисту, працівників об'єктів критичної інфраструктури, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та поліцейських, робити особисте розпорядження (заповіт) щодо виплати одноразової грошової допомоги на випадок його загибелі (смерті);

- уніфікувати процедуру отримання одноразової грошової допомоги між визначеним колом осіб в особистому розпорядженні (заповіті);

- передбачити гарантії права на отримання одноразової грошової допомоги малолітніми, неповнолітніми, повнолітніми непрацездатними дітьми шляхом заборони відмови від їх імені від одноразової грошової

допомоги.

Згідно з чинною редакцією статті 16¹ Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги у випадку загибелі (смерті) військовослужбовця, або військовозобов'язаного чи резервіста, якого призвано на навчальні, перевірочні або спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, мають батьки, один із подружжя, який не одружився вдруге, діти, які не досягли повноліття, утриманці загиблого (померлого).

Автори законопроекту зазначають, що у даному переліку осіб не вказано повнолітніх дітей загиблого, осіб, які проживали однією сім'єю як чоловік та жінка без реєстрації шлюбу, інших членів сім'ї, а також дітей загиблого, які були зачаті за життя та народилися після загибелі (смерті), що позбавляє їх права на отримання одноразової грошової допомоги.

В той же час, статтею 3 Сімейного кодексу України встановлено, що сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Таким чином, у багатьох родинах членами сімей є, зокрема, особи, що досягли повноліття, особи, які проживали однією сім'єю як чоловік та жінка без реєстрації шлюбу, інші особи, за умови, що вони проживали разом із загиблим, спільно вели господарство, мали взаємні права та обов'язки, притаманні членам сім'ї.

Крім того, на сьогодні у Законі відсутній механізм позбавлення певних осіб права на отримання одноразової грошової допомоги, зокрема тих, які умисно позбавили життя чи вчинили замах на спадкодавця чи інших спадкоємців, які ухилялися від виконання обов'язку щодо утримання загиблої (померлої) особи, якщо ця обставина встановлена судом.

З огляду на це, автори законопроекту вважають, що з метою дотримання принципу соціальної справедливості доцільно реалізувати такий підхід у правовідносинах, пов'язаних з визначенням кола осіб – отримувачів одноразової грошової допомоги.

Підтримуючи основну ідею авторів законопроекту, варто зазначити наступне.

Щодо особистого розпорядження (заповіту) стосовно виплати одноразової грошової допомоги на випадок його загибелі(смерті).

Зазначена пропозиція не узгоджується з нормами Цивільного Кодексу України.

Так, Міністерство юстиції України у своєму висновку зазначає, що цивільне законодавство оперує виключно поняттям «заповіт», а словесна конструкція «особисте розпорядження» є його дефініцією.

Право заповідача на призначення спадкоємців та визначення обсягу спадщини регламентовано главою 85 книги шостої «Спадкування за заповітом» (далі – Кодекс).

Відповідно до статті 1233 Кодексу заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті.

Заповідач має право охопити заповітом права та обов'язки, які йому належать на момент складення заповіту, а також ті права та обов'язки, які можуть йому належати у майбутньому (частина перша статті 1236 Кодексу).

Заповідач має право скласти заповіт щодо усієї спадщини або її частини.

Чинність заповіту щодо складу спадщини встановлюється на момент відкриття спадщини (частини друга, четверта статті 1236 Кодексу).

До складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті (стаття 1218 Кодексу).

Відповідно до частини четвертої статті 25 Цивільного кодексу України цивільна правоздатність фізичної особи припиняється у момент її смерті.

Разом з тим, одноразова грошова допомога є гарантованою державою соціальною виплатою, належить до одного із видів соціальної допомоги особам, які на неї мають право, спрямована на забезпечення їх соціального захисту та характеризується тим, що вона є разовою, безквівалентною та адресною.

Отже, зі змісту правової природи одноразової грошової допомоги слідує, що ця допомога у випадку смерті військовослужбовця, особи рядового і начальницького складу служб цивільного захисту, працівника об'єктів критичної інфраструктури, державного службовця, посадової особи місцевого самоврядування, поліцейського буде належати визначеному колу осіб, які набувають на неї право.

Такої ж думки дотримується і Дослідницька служба Верховної Ради України зазначивши, що пропонувані законопроектом пропозиції не корелюються з розумінням природи державного соціального захисту, в якому порядок надання соціальної виплати визначається державою на законодавчому рівні, а не за особистим розпорядженням (заповітом) військовослужбовця та утворюють ризик невідповідності положенням статті 17 Конституції України.

Щодо права на отримання одноразової грошової допомоги у випадках, передбачених цими законами.

Дослідницька служба Верховної Ради України зазначає, що ідея законопроекту є об'єктивно обумовленою реальними потребами, оскільки сучасна юридична наука, як і законодавство України, не містить єдиного підходу до розуміння того, що являє собою сім'я як суб'єкт права. Проте, удосконаленню має підлягати дефініція «член сім'ї» (член домогосподарства) з метою забезпечення права особи надати матеріальну підтримку тим особам, яких він вважає своєю сім'єю, а не порядок призначення соціальної допомоги, що є прерогативою держави.

Застереження викликає обраний спосіб формулювання змісту пропозицій законопроекту щодо удосконалення правового регулювання відносин соціально-захисного (майнового) змісту, а саме: визначення суб'єкта правовідносин відбувається відповідно до методів і принципів права соціального захисту, а спосіб реалізації прав цих суб'єктів – відповідно до методів і принципів цивільного права, що робить незрозумілим правовий механізм регламентації таких відносин.

Законопроектом передбачається, що гарантоване право на призначення та виплату одноразової грошової допомоги матимуть лише малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацевдатні діти загиблого (померлого), непрацевдатна вдова (вдівець) та непрацевдатні батьки, яким одноразова грошова допомога виплачуватиметься незалежно від змісту особистого розпорядження (заповіту).

Також необхідно уточнити членів сімей, які матимуть право на призначення та виплату одноразової грошової допомоги та на пільги, оскільки в законопроекті вживаються такі категорії членів сімей як «той із подружжя, який пережив загиблого померлого», «непрацевдатна вдова (вдівець)», «вдова (вдівець)», «дружина (чоловік), у разі якщо вона (він) не взяла (не взяв) інший шлюб».

Щодо гарантії права на отримання одноразової грошової допомоги малолітніми, неповнолітніми, повнолітніми непрацевдатними дітьми та заборони відмови від їх імені від одноразової грошової допомоги.

Підтримуючи зазначену пропозицію, Міністерство у справах ветеранів України у своєму висновку пропонує уточнити категорії дітей, яким надаватиметься таке право з метою запобігання неоднозначності трактування норм відповідних статей законів, оскільки у законопроекті визначені такі категорії дітей, як «діти загиблого (померлого)», «малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацевдатні діти загиблого (померлого)» та «повнолітні діти».

Відповідно до статті 6 Сімейного кодексу України правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття.

Звертаємо увагу, що на розгляді Верховної Ради України знаходяться інші законопроекти, спрямовані на вирішення аналогічних питань, зокрема:

про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та наданням пільг (реєстр. № 9166-2 від 06.04.2023), поданий народним депутатом України Фрісом І.П.;

про внесення змін до статті 16-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо визначення кола осіб, які відносяться до членів сім'ї загиблого для отримання одноразової грошової допомоги (реєстр. № 9232 від 24.04.2023), поданий народним депутатом України Гончаренком О.О. та іншими народними депутатами.

При цьому, зміни запропоновані у законопроекті (реєстр. № 9166-2) ідентичні тим, що містяться у даному законопроекті (реєстр. № 9226) в частині пропозицій до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Головним з опрацювання зазначених законопроектів визначено Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

З огляду на зазначене, у разі прийняття Верховною Радою України одного із законопроектів у першому читанні, необхідно визначити, відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від

29.08.2019 р. № 19-ІХ, один головний комітет щодо доопрацювання до другого читання та врахування, у разі доцільності, положень інших законопроектів.

Щодо фінансово-економічного обґрунтування.

Як зазначено у пояснювальній записці, реалізація положень законопроекту, у разі його прийняття призведе до додаткових видатків та буде здійснена за рахунок коштів Державного бюджету України.

Міністерство фінансів України також зазначає, що реалізація акта потребуватиме додаткових видатків Державного бюджету України у зв'язку з поширенням на повнолітніх дітей загиблого або померлого військовослужбовця права на пільги, передбачені Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», обсяг яких не обраховано. При цьому, за відсутності вихідних даних щодо кількості повнолітніх дітей загиблих (померлих) військовослужбовців, які можуть скористатися відповідними пільгами, обрахувати прогнозний обсяг додаткових витрат з державного бюджету не вбачається можливим.

Водночас у порушення вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками і пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює низку суттєвих зауважень до зазначеного законопроекту.

Міністерство юстиції України висловлює низку критичних зауважень і пропозицій до законопроекту.

Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство фінансів України зазначають, що законопроект потребує доопрацювання.

Міністерство оборони України не підтримує законопроект.

Міністерство у справах ветеранів України підтримує законопроект частково.

Міністерство економіки України висловлює зауваження до законопроекту.

Дослідницька служба Верховної Ради України надала низку зауважень і застережень до законопроекту.

Міністерство молоді та спорту України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують законопроект.

Міністерство соціальної політики України підтримує законопроект із зауваженнями.

Міністерство охорони здоров'я України, Національне агентство України з питань державної служби, СПО об'єднань профспілок не мають зауважень та пропозицій до законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту у своєму висновку рекомендує Верховній Раді України прийняти законопроект за основу.

За результатами розгляду та обговорення законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України:

- проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та наданням пільг деяким категоріям осіб (реєстр.№ 9226), поданий народним депутатом України Фрісом І.П. та іншими народними депутатами, включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

- керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні прийняти його за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Першого заступника голови Комітету Цимбалюка Михайла Михайловича.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Г. Третьякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо особливостей використання відпустки у зв'язку з вагітністю
та пологами
(реєстр. № 9271)**

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 25 травня 2023 року (протокол № 151) проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей використання відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами (реєстр.№ 9271 від 04.05.2023), поданий народним депутатом України Бардіною М.О. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Законопроектом вносяться зміни до статті 179 Кодексу законів про працю України, статті 17 Закону України «Про відпустки», пункту 10 частини першої статті 30 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та статті 18 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Законопроектом пропонується надати можливість працюючій жінці, за відсутності медичних протипоказань, та за її бажанням розпочинати відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами пізніше, ніж за 70 (90) днів до очікуваної дати пологів та пропорційно збільшити післяпологову частину відпустки. При цьому загальна тривалість відпустки, передбачена законодавством, не змінюватиметься.

Насамперед необхідно звернути увагу на те, що на сьогодні в Україні жінкам гарантована обов'язкова оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, момент початку та завершення якої визначений на законодавчому рівні та обліковується від дати пологів. Тобто жінки не мають можливості

змінити дату початку такої відпустки, зважаючи на свій медичний стан та самопочуття. Окрім того, якщо жінка не використала частину вказаної відпустки до пологів, невикористані дні не можуть бути перенесені та використані нею після пологів.

Відповідно до статті 179 Кодексу законів про працю України та статті 17 Закону України «Про відпустки» всім працюючим жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю 126 календарних днів (70 до та 56 після пологів). У разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів тривалість відпустки збільшується до 140 (70 до та 70 після пологів). В окремому випадку, для жінок, віднесеним до 1-3 категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, надається більш тривалий термін цієї відпустки у 180 календарних днів (90 днів до та 90 після пологів) згідно Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Варто також зазначити, що на міжнародно-правовому рівні існують мінімальні стандарти, які встановлюють загальну рамку вимог до держав стосовно національного регулювання такого виду відпусток.

Стандарт Міжнародної організації праці (МОП) щодо мінімального терміну тривалості відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, визначений у Конвенції № 183, становить не менше як 14 тижнів. Аналогічний стандарт щодо тривалості відпустки встановлений також у статті 8 Європейської соціальної хартії (переглянутої).

Крім того, мінімальний 14-тижневий період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами визначений і у Директиві 92/85/ЄЕС про вжиття заходів з покращення безпечних і здорових умов праці вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили або годують грудьми.

Рекомендація МОП № 191 закликає держави-члени МОП збільшити період такої відпустки до не менше ніж 18 тижнів та заохочує підвищення розміру допомоги до повного розміру заробітної плати жінки до відпустки.

Щодо міжнародних стандартів розподілу тривалості відпустки до та після пологів слід звернути увагу на таке.

Згідно з частиною третьою статті 3 Конвенції про охорону материнства № 103, тривалість обов'язкової післяпологової відпустки встановлюється законодавством кожної країни, але не може становити менш як 6 тижнів. Разом із тим, залежно від того, як це передбачається законодавством країни, залишок всієї відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами може бути використаний:

- 1) до передбачуваної дати пологів;
- 2) або після закінчення строку обов'язкової післяпологової відпустки;
- 3) або частина його може бути використана до передбачуваного строку пологів, частина - після закінчення строку обов'язкової післяпологової відпустки.

Отже, реалізація положень законопроекту, на думку авторів, сприятиме врахуванню позиції та інтересів жінок, вагітність яких протікає без ускладнень та які мають бажання продовжувати реалізувати своє право на працю і присвячувати свій час професійному розвитку до пологів, а після народження дитини мати більше часу для відновлення.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює свої зауваження до законопроекту.

Міністерство економіки України підтримує законопроект та вважає, що прийняття проекту Закону сприятиме оптимізації положень національного законодавства щодо механізму використання працюючими жінками відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Створить можливість врахувати інтереси та позицію жінок, які за власним вибором і у разі відсутності медичних протипоказань, вирішили продовжувати трудову діяльність до пологів та бажають збільшити строк перебування у відпустці після пологів.

Міністерство фінансів України не заперечує щодо розгляду законопроекту.

Міністерство юстиції України надає свої зауваження до законопроекту.

Міністерство соціальної політики України підтримує законопроект та зазначають, що запропоновані законопроектом зміни дадуть змогу працюючим жінкам отримати допомогу по вагітності та пологах за всі передбачені законом дні відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами незалежно від кількості днів продовження трудової діяльності після формування листка непрацездатності до пологів.

Пенсійний фонд України повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту. Запровадження зазначених змін не зумовить зростання видатків бюджету Пенсійного фонду України за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує зазначений законопроект.

Дослідницька служба Верховної Ради України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні підтримує в цілому законопроект та надає свої пропозиції.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення законопроекту, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України вказаний проект Закону України включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду у першому читанні проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей використання відпустки у зв'язку з вагітністю та

пологами (реєстр.№ 9271 від 04.05.2023), поданий народним депутатом України Бардіною М.О. та іншими народними депутатами України, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Проект постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Г.Третякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 151

25 травня 2023 року

Про внесення змін до плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д., Комітет вирішив внести до плану роботи Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання такі зміни:

розділ VI доповнити пунктом 15 такого змісту:

Засідання «круглого столу» на тему: «Соціальний захист сімей загиблих (померлих) Захисників/Захисниць України»	19 червня 2023 року (о 14.00)	Остапенко А.Д. Члени Комітету	Прянішнікова К.В. Бондар Д.С. Гуменюк Н.М.
--	-------------------------------	----------------------------------	--

Голова Комітету

Г. Третьякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 151

25 травня 2023 року

**Про зміну складу позаштатних консультантів
Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики
та захисту прав ветеранів**

З метою оновлення складу позаштатних консультантів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів та вдосконалення його роботи у процесі підготовки проектів законодавчих актів, їх наукової та юридичної експертизи шляхом залучення до цієї спеціалістів різних галузей права, соціальної сфери, центральних органів виконавчої влади, наукових установ і навчальних закладів, громадських організацій, працівників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування **Комітет в и р і ш и в:**

1. Погодити призначення позаштатними консультантами Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів:

- Біленького Сергія Леонідовича;
- Градівського Віктора Михайловича;
- Грязнова Іллі Олексійовича;
- Коломійця Дениса Володимировича;
- Матвійчука Володимира Макаровича;
- Мірошниченка Олексія Валентиновича;
- Овсянніка Максима Володимировича;
- Пашиніна Олександра Анатолійовича;
- Плешакової Олени Анатоліївни;
- Позняка Сергія Станіславовича;
- Порошенко Марини Анатоліївни;
- Роя Олега Володимировича;
- Сидоренко Дар'ї Віталіївни;
- Шубіна Олександра Олександровича.

2. Визнати такими, що втратили чинність, рішення про погодження призначення позаштатних консультантів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів від 11 жовтня 2019 року (Протокол № 10), 4 листопада 2019 року (Протокол № 15), 29 листопада 2019 року (Протокол № 18), 13 грудня 2019 року (Протокол № 20), 7 лютого 2020 року (Протокол № 26), 19 лютого 2020 року (Протокол № 28).

3. Доручити Голові Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третяковій Г.М. звернутися з відповідними поданнями про призначення та звільнення позаштатних консультантів Комітету до керівника Апарату Верховної Ради України Штучного В.В.

Голова Комітету

Г.М.Третякова